

צילום: מוזיאון ארץ ישראל

מתוך התערוכה "שווה לחכות": תור הפלסטיק של אידיט פיישר כץ, והגלויה היומית של זאב אנגלמאיר

מדינה בהמתנה

תערוכה במוזיאון בוחנת איך השתנתה חווית ההמתנה מהעולם העתיק לעידן הווטסאפ. מפנלופה שחיכתה 20 שנה לאודיסאוס, דרך גלויית הרצל לבתו, ועד ההמתנה הכואבת לשובם של החטופים

אודיסאוס, שחיכתה לו 20 שנה שיחזור מטרויה, מייצגת את גיוס הכוח, העי שייה, האמונה והתקווה לחכות כשהכל חסר ודאות ושליטה. השני הוא האמן זאב אנגלמאיר. התערוכה נולדה מההמתנה לחטופים ומסתיימת עם חמש עבודות מתוך פרויקט הגלויה היומית של האמן האקטיביסט, שפועל בתוך מצב של חוסר יכולת לפעול. "הסיפור שלו ושל פנלופה דומה בגלל ההתעקשות להחזיק את התקווה בשבילו ובשביל אחרים", אומרת חיימוביץ.

כמה התערוכה עוסקת במה שהעולם הטכנולוגי עשה לנו?

"המוזיאון עוסק בזה שהאדם כל הזמן מפתח דברים ומתמודד עם מתן פתרון נות לצרכים שלו ואיך הסביבה הפיזית, החומרים, הטבע, השפיעו עליו", אומרת חיימוביץ.

שיישרברק מוסיפה: "מאוד נזהרנו מלהתפרק על העבר. הכוונה היא להבין שהשינוי קורה ויש לו סיבות ויתרונות וחסרונות. בסוף, המהות לא השתנתה – תקשורת, חיבור, חוסר שליטה, איזורים ותלות בטבע ובאחרים".

בעידן הסלולר התרגלנו לכך שתמיד יש איך למלא את הזמן הפנוי ואז לחכות נהיה מאוד קשה. חשבתם גם על הפן הזה? חיימוביץ: "השאלה הזאת לא מופיעה באופן ישיר בתערוכה אבל נמצאת ברקע. ההבנה שאנחנו פחות ופחות מחכים ולכן גם פחות ופחות מורגלים בהמתנה. התערוכה מציפה את קוצר הרוח המתגבר שלנו שהוא בלתי נמנע לנוכח השינויים וההרגלים שהתקופה מביאה איתה".

צילום: יואל יחיאל

האוצרות נגה שיישרברק (מימין) ומור חיימוביץ: לא באנו לחנך אלא לייצר פרספקטיבה. הצורך לתקשר תמיד היה. גם האדם הקדמון הבעיר אש לשלוח מסר"

שבועות עד שהגיעה ליעדה בווינה. "אין פה רע וטוב ואנחנו לא באות לחנך אלא לייצר פרספקטיבה ולדבר על זה שהצורך לשלוח הודעות ולתקשר עם אנשים תמיד היה. גם האדם הקדמון רצה לתקשר מרחוק אז הוא הבעיר אש", אומרת שיישרברק. מיצב המשלוחים המרהיב שיצר ירון שטיינברג – ספינה עשויה קרטוני אריזה – ידבר אל הרור שבלחיצת כפתור מומין משלוחים שמגיעים בתוך כמה שעות או ימים, ויגלה שפעם השינוע לקח חודשים. בסוף התערוכה מוצגים שני מקרי מבחן של שתי דמויות – בדיונית ואמיתית, שמציגות איך אפשר לחכות כשמאוד קשה. הרמות המיתולוגית פנלופה, אשת

דקות לפיתוח תמונה, היום בתוך חצי שנייה התמונה אצלנו בנייר. כשרוצים היום להביע בקצרה געגוע ואהבה שו לחים אימוג'י של לב, אבל כשהרצל היה בישראל במאה ה-19 הוא הביע את געגועיו לבתו בגלויה עם המשפט "נשיקות רבות לבתי האהובה קרולינה", שלקח

דורי שיעורר ריון. התערוכה, המיועדת לכל המשפחה (בני 5 ומעלה), משלבת מוצגים מתערוכות הקבע של המוזיאון, כמו צלמיות פרויקט מהמאה החמישית לפני הספירה, לוח ספירת העומר וקמעות יחד עם עבודות חדשות שיצרו אמנים עכשוויים, בהם נועם ונקרט, ורד נסים ורוני יפה. החלק הראשון שלה עוסק בדברים שזמן הציפייה להם לא השתנה משחר האנושות כמו היריון וצמיחת החיטה. "עם כל הקידמה הטכנולוגית עדיין צריך לתת לטבע את הכבוד והקצב שלו, ויש עדיין דברים שיש סיבה לקצב שלהם: היריון יימשך תשעה חודשים וצמיחת החיטה כשישה חודשים", אומרת שיישרברק. באחד החדרים מוקרן סרטון ובו עשרה מרואיינים מגיל 5 עד 80 מדברים על המהירות מהווית שלהם: בחור שחיכה על עץ במשך שבועיים כדי לראות טיגריס סיבירי, נער ונערה שפגשו מהבתים שלהם ב-7 באוקטובר וחיכו לחזור הביתה, ילד שמחכה ליום ההולדת ועוד. "המנעד הרחב הוא כדי להראות שאין מישור שלא מחכה למשהו, זה הכל תלוי הקשר וגיל", אומרת שיישרברק. בהמשך התערוכה מוצגים דברים שזמן הציפייה אליהם כן התקצר בזכות הטכנולוגיה, למשל פיתוח סרטי צילום, דואר ומשלוחים. אם בעבר חיכינו לפחות 30

מאיה נחום שחל

כניסה לתערוכה "שווה לחכות" שנפתחה השבוע במוזיאון ארץ ישראל ברמת אביב מוצב רמזור אמיתי ועל המבקרים להמתין לאור הירוק כדי להיכנס. לכאורה אלמנט שאנחנו מכירים מחיי היומיום, אלא שכאן הוא מתחבר לעולם שבראו אוצרות התערוכה מור חיימוביץ ונגה שיישרברק מצוות אגף החינוך במוזיאון. "הרעיון התחיל מתוך הבנה שאנחנו חברה שחיה בהמתנה. בנינו לנו איזו שגרה אבל כל הזמן יש איתה עוד שכבה של המתנה שלא תסתיים עד שכל החטופים יחזרו", אומרת חיימוביץ. "תוך כדי התחושה הבלתי נסבלת שבציפייה, חווים טווח של רגשות ותגובות: תקווה, ייאוש, כעס, כאב, פחד וגם חוסר ודאות. החיים שלנו מלאים בהמתנות, מלחכות לרמזור ועד דברים מהותיים כמו לידה, מעבר דירה, טיול, או החלמה. המתנה זו חוויה שמשתנה מדור לדור. אנחנו מוצאות את עצמנו מספרות לילדים שלנו שפעם חיינו למכתב וחיכינו שבוע לפרק הבא של מרקו. הילדים היום לא מורגלים לחכות, לא למשלוח שהומינו, לא להודעה מחברים ולא לפרק הבא בסדרה.

"ילדים ונוער מתמודדים אחרת עם חוסר השליטה וחוסר הוודאות. המציאות השתנתה, גם התרבות והתפיסה של מה זה לחכות ואיך אנחנו מחכים השתנו. אם נלך אחורה, או לפני המהפכה התעשייתית בכלל חיכו תקופות ארוכות לכל דבר. יצרנו את התערוכה גם כדי לייצר מפגש בין